

TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

FACULTY OF GEOGRAPHY

Department of Regional Studies and Tourism

SYLLABUS

**GEOGRAPHY OF INEQUALITY AND GEOCONFLICTOLOGY /
ГЕОГРАФІЯ НЕРІВНОСТІ ТА ГЕОКОНФЛІКТОЛОГІЯ**

for students of

Knowledge domain **10 – Nature Science**
Specialty **106 Geography**
Education level **Master of Science**
Educational Programme **Geoglobalistics and Regional Studies**
Course type **Mandatory discipline**

Form of education **full time**
Educational year **2018/2019**
Semester **2**
ECTS **6**
Language of teaching, learning
and evaluation **English**
Form of accomplishment control **Exam**

Lecturer and instructor: **Stafiichuk Valentyn Ivanovych, PhD**, Associate Professor of
Regional Studies and Tourism chair

Prolonged: 20 19 /20 20 ed. year

(signature, initials, date)

20 ___ /20 ___ ed. year

(signature, initials, date)

Роскошні «10» 09 2019

KYIV – 2018

Prepared by:

Stafiichuk Valentyn Ivanovych, PhD, Associate Professor of Regional Studies and Tourism chair

APPROVED

Head of Regional Studies and Tourism Chair

_____ O.O. Liubitseva

Minutes № 1 of «03» September 2018

Approved by the scientific and methodical commission of Geography Faculty

Minutes of «28» September 2018 №2

Head of scientific and methodical commission _____ S.P. Zapototskyi

« _____ » _____ 2019

INTRODUCTION

1. **The discipline aims** to acknowledge with the preconditions and the state of inequality in different spheres at global and national levels, the key hypotheses and theories of its origin and influence conflicts development; theoretical grounds of geoconflictology; preconditions, participants, course, consequences and prospects of conflicts in Ukraine, Europe, Asia, Africa, America, Oceania. To induce a need for deep understanding of the essence and ways of overcoming inequalities in different spheres and resolving specific conflicts.
2. **Prerequisites for mastering or choosing a course:**
  1. Successful accomplishment of the disciplines "Geoglobalistics", "Evolution of geographic enquiry and spatial analysis"
  2. Be able to analyse and evaluate reasons, course of events and impacts of social-geographic processes
  3. Basic skills of analysis, synthesis, situation modelling, forecasting, comparison.
3. **Abstract of the discipline:** this discipline is devoted to the study of theoretical and methodological foundations of geography of inequality and geo-conflictology within human geography. It reveals the essence of hypotheses (geographical, cultural, ignorance, institutional, etc.) explaining inequality, conflicting and functional paradigms; concepts, factors and ways to resolve different types of conflicts. The global geography of inequality and conflict in the modern world is considered. The discipline details preconditions, participants, course, consequences and ways of resolving contemporary conflicts in Ukraine, Europe, Asia, Africa, America, Oceania. It highlights issues of global security, finding ways to overcome inequalities and peacefully resolve conflicts, in and around Ukraine in particular.
4. **Objectives:** to consolidate the conceptual and terminological apparatus of geography of inequality and geo-conflict, the methodology of conflict research; systematize the historical, civilizational, ethnic, religious, economic, resource, political preconditions for inequality and conflict; to present a detailed spatial picture of inequalities and conflicts of different types in the modern world; to provide detailed information on the stages of deployment and the current course of case studies domestic and international conflicts, their future prospects. The student should not only be free to navigate the geography of contemporary conflicts and inequality issues, but also critically evaluate them and offer possible solutions.

5. Learning outcomes of the discipline:

Learning outcomes (1. to know; 2. To be able; 3. communication; 4. autonomy and responsibility *)		Forms (and/or methods and tools) of teaching and learning	Methods of assessment and threshold evaluation criterion (if applicable)	Share of the final grade
Code	Learning outcome			
1.1	Prerequisites and history of geography of inequality and geo-conflict discourse, conceptual and terminological apparatus and methods of research of inequality and conflicts	<i>lecture, seminar</i>	<i>test, oral presentation at seminar, module control paper, exam</i>	<i>Up to 5%</i>
1.2.	The essence of the conflictologist and functionalist paradigms for studying the inequalities and conflicts of the modern world	<i>lecture, seminar</i>		<i>Up to 5%</i>
1.3	The essence of scientific theories and	<i>lecture,</i>		<i>Up to 5%</i>

	hypotheses explaining inequality	<i>seminar</i>		
1.4	Concepts, factors and ways of conflict resolution, approaches to their typology; ways to overcome inequality	<i>lecture, seminar</i>		Up to 5%
1.5	Geography of inequality and conflict in the modern world	<i>lecture, seminar</i>		Up to 5%
1.6	Background, stages, actors and agents of influence and their motives, material and human losses, ways and prospects of conflict resolution in macro-regions of the world	<i>lecture, seminar</i>		Up to 5%
1.7	Preconditions, stages of the course, participants and agents of influence and their motives, material and human losses, ways and prospects of conflict resolution in Ukraine	<i>lecture, seminar</i>		Up to 5%
2.1	Ability to identify the main factors for the emergence of imbalances and major conflicts in the world and in Ukraine	<i>seminar</i>	<i>oral presentation during the seminar, module control paper, analytic note, conversation, discussion, examination</i>	Up to 5%
2.2	Ability to trace links between current political, geographical, ethno-religious, economic and environmental problems of states and their historical past	<i>seminar</i>		Up to 5%
2.3	Ability to conduct a typology and classification of conflicts on different bases	<i>seminar</i>		Up to 5%
2.4	Ability to apply a variety of methods and sources to obtain accurate information on the defining internal political and international conflicts and causes of inequality	<i>seminar</i>		Up to 5%
2.5	Ability to analyse the scientific and statistical base and the media to find ways of resolving individual conflicts and overcoming inequalities; to distinguish the most rational and effective ones	<i>seminar</i>		Up to 5%
2.6	Ability to predict the development of geo-conflict situations in the future based on real facts	<i>seminar</i>		Up to 5%
2.7	Ability to assess the level of security in individual countries and regions	<i>seminar</i>		Up to 5%
2.8	Ability to clearly identify and explore all components of a particular conflict	<i>seminar</i>		Up to 5%
3.1	Participation in discussions on specific examples of inequality and conflict, group search for their solution	<i>lecture, seminar, conversation, discussion, presentation</i>	<i>Participating discussions and conversations, presentation</i>	Up to 5%
3.2	Ability to propose and justify their own ways of solving inequalities and conflicts in Ukraine and around the world	<i>seminar, discussion</i>		Up to 5%
3.3	Presentation of the results of an individual	<i>lecture, seminar,</i>		Up to 5%

	case study of a particular conflict or edge of inequality	<i>presentation, discussion</i>		
4.1	Ability to propose and justify options for overcoming inequalities in the world and resolving specific domestic and foreign conflicts	<i>seminar, analytic note, presentation</i>	<i>Presentation, discussion, analytic note, examination</i>	<i>Up to 10%</i>
4.2	Demonstrate an understanding of personal responsibility for providing recommendations on how to address inequalities and resolve internal and external conflicts	<i>seminar, presentation, discussion, analytic note</i>		
4.3	Demonstrate an understanding of personal responsibility for professional and managerial decisions that can affect Ukraine's international security and internal stability when developing a set of measures to counter separatism and resolve specific conflicts	<i>seminar, analytic note</i>		

Note: 1% = 1 grade point

human geography, regional and global studies.																					
PR-19 To demonstrate the ability to learn and to be trained, to search and study various sources of geographic and interdisciplinary information, to combine criticality and self-criticism, and commitment to security.												+		+			+			+	+

7. Assessment scheme:

7.1. Students' results assessment:

the level of achievement of all the planned learning outcomes is determined by the results of the seminars, two control papers, tests, analytic note and presentation on specified pic.

- throughout-the term grades:

1. Seminars (PH 1.1-4.3) – 15 points / 10 points
2. Module control papers (test + open questions) (PH 1.1.-2.8) – 20 points / 12 points
3. Presentation (PH 2.1-4.3) – 10 points / 6 points
4. Analytic note (PH 2.1-2.8, 4.1-4.3) – 5 points / 3 points
5. Tests (PH 1.1.-1.7) – 10 points / 5 points

- **final assessment in the form of examination.** The combines written and oral answers. The student is admitted to the examination, provided that he/she fulfils all the tasks of the self-preparatory assignments (total maximum including the penalties for delay amounting 8 points), two presentations (total maximum score of 12 points), successful passing of tests on relevant (not worked out) topics (cumulative maximum score of 6 points), abstracts on relevant (not worked out as planned) topics of seminars (cumulative maximum possible score including the penalty for late performance of 10 points).

Maximum examination grade accounts 40 points. To receive an overall positive grade for the discipline, the grade for the examination may not be less than 24 points (60% of the maximum points allocated for the examination). If a student scores less than the specified number of points in the examination, they are not added to the semester grade (regardless of the number of points earned throughout-the term), the exam score column indicates “0” and the “score mark” in the examination column, only the number of points earned throughout-the term is appropriately transferred.

Students who scores less than 20 points throughout-the term (the critical minimum) are not allowed to pass he credit. The recommended minimum for admission to the credit is 36 points.

	Points earned throughout-the term	Examination	Total
<i>Minimum</i>	36	24	60
Maximum	60	40	100

7.2 Organization of assessment:

Assessment is carried out throughout the semester in relation of all types of works, including self-preparatory assignments.

The course is divided into two modules. Classes are held in the form of lectures and seminars, self-preparatory assignments on the discipline. The course is completed by passing the examination.

Throughout-the term, after completing the relevant topics (see thematic plan of the discipline), control papers are executed (the first includes topics 1-4, the second - 5-8). The control paper includes tests and open-ended questions and intends to reveal the knowledge and skills gained in mastering the relevant topics.

Lectures and seminars include blitz checks to identify the level of knowledge acquired throughout-the term, forming up to 10% of the semester assessment.

Seminars are conducted according to the work program based on the classes schedule. Work at the seminar is evaluated day by day. It is impossible to work out the missed seminars.

Work during the seminar also includes:

- participation in discussions of topical theoretical and applied problems of discipline and presentation of analytic note (up to 5 points in total; according to the schedule of seminars;

completed analytic notes are submitted and evaluated on day by day basis);

- presentation of individual case study results (preconditions, actors, course, consequences, prospects) on inequality or conflict example, which is rated at a maximum of 10 points; presentations are made according to the schedule of seminars, starting from 15 April (topics and schedule of presentations are agreed in advance). Presentation assessment is based on the following criteria:

- content and topicality - up to 5 points;
- multimedia component and submission of research results - up to 3 points;
- answers to the question - up to 2 points.

7.3 Grading scale

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Structure of the discipline. Thematic plan of lectures and seminars

#	Topic*	Hours		
		lectures	seminars	Self-preparatory assignments
<i>Part 1. Theoretical grounds of geoconflictology and geography of conflicts in Europe</i>				
1	Introduction. Topic 1. <i>Inequality as a cause of conflict in the modern world</i>	2		12
2	Topic 2. <i>Geoconflictology as a new area of social and geographical science</i>	2		10
3	Topic 3. <i>Geography of inequality and conflict in the modern world</i>	4	2	12
4	Topic 4. <i>Географія нерівності та конфліктів у Європі</i>	6	10	32
5	Control paper №1		1	
<i>Part 2. Geography and essence of conflict s in the modern world</i>				
6	Topic 5. <i>Geography of inequality and conflict in Asia and Oceania</i>	4	6	20
7	Topic 6. <i>Geography of inequality and conflict in Africa</i>	4	2	12
8	Topic 7. <i>Geography of inequality and conflict in Americas</i>	4	2	12
9	Topic 8. <i>Geography of inequality and conflict in Ukraine</i>	2	4	12
10	Control paper №2		1	
	Total	28	28	122

Total 180 hours, including:

Lectures – **28 hours**

Seminars – **28 hours**

Consultation – **2 hour**

Self-preparatory assignments – **122 hours**

RECOMMENDED LITERATURE:

bASIC:

1. Acemoglu D., Robinson J. A. Why nations fail. The origins of power, prosperity and poverty / D. Acemoglu, J. A. Robinson – New York: Crown Business, 2012; (Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають / Пер. з англ. О. Дем'янчука / Д. Аджемоглу, Дж. Робінсон – 2-ге вид., випр. – К.: Наш формат, 2017. – 440 с.)
2. Dunnigan J. F., Bay A. A quick and dirty guide to war: ... / J. F. Dunnigan, A. Bay – Paladin Press, 2008; (Данниген Ф.Дж., Бэй О. Самые горячие точки XXI века. Как будут развиваться события / Джеймс Ф. Данниген, Остин Бэй / Перевод с англ. А.Колина – М.: Эксмо, 2014. – 832 с.)
3. Sharma R. The Rise and Fall of Nations Forces of Change in the Post-Crisis World / R. Sharma – NY, London: W. W. Norton & Company, 2016 – 408 p.
4. Конфліктологія: навч. посібник / Л.М. Герасіна, М.П. Требін, В.Д.Воднік та ін.. – Харків, Право, 2012. – 128 с.
5. Проблемы геоконфликтологии / Под ред. Н.С.Мироненко. В 2-х т. – М.: Пресс-Соло, 2004.
6. Стафійчук В.І. Політична географія світу: Навч. посібник / В.І.Стафійчук – Херсон: ОЛДІ-Плюс, 2016.
7. Conflict Barometer [електронний ресурс] – режим доступу: <https://hiik.de/conflict-barometer/current-version/?lang=en>
8. Global Terrorism Index 2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf>

aDDITIONAL:

9. Авксентьев В. А. Этнические конфликты: история и типология / В. А. Авксентьев // Социологические исследования. 1996. – № 12. – С. 43-49.
10. Аклаев А.Р. Этнополитическая конфликтология: Анализ и менеджмент: Учебное пособие / А.Р.Аклаев – М.: Дело, 2005.
11. Баранов А. В. Сепаратизм в современном мире: Политико-территориальный аспект / А. Баранов // Человек. Сообщество. Управление. – 2005. – № 3. – 107-124.
12. Бжезинский З. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство / Пер. с англ. / Збигнев Бжезинский – М.: Междунар. отношения, 2004.
13. Бюкенен А. Сецессия. Право на отделение, права человека и территориальная целостность государства / А.Бюкенен – М.: Издательство «Рудомино», 2001.
14. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: Монографія. Кол. авт.; за ред. Б.П.Яценка, В.К.Кіптенко, В.В.Смаль – К.: ВПЦ «Київський університет», 2012.
15. Глобальні зміни свсту – 2025. Доповідь Національної розвідувальної ради США. / Переклад з англ.. М.Комарницького, Л.Креховецької, Г.Лелів, І.Нетреби, Х.Тимочко. – Львів: Літопис, 2010.
16. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика України: Навч. посібн. / М.С. Дністрянський – Тернопіль: Навчальна книга – Бодан, 2010.
17. Касьянова М. М. Етнічні конфлікти в Європі: виклики європейській ідентичності / М. М. Касьянова, І. Данченко // Історичні і політологічні дослідження. – 2011. – № 1-2 (47-48). – С. 320-324.
18. Мельничук А., Стафійчук В. Україна в багатополярному глобальному політичному просторі / А.Мельничук, В.Стафійчук // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність [зб. наукових праць] - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2011. – Вип.15(27) – с.201-208

19. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ / Пер. з англ. О. Гординчук / Д. Муазі – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2018 – 184 с.
20. Наїм М. Занепад влади: ... / Пер. з англ. О. Дем'янчук / М. Наїм – К.: Форс Україна, 2017 – 448 с.
21. Перепелиця Г. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи / Г. Перепелиця – К., 2003.
22. Политический атлас современности: Опыт многомерного статистического анализа политической систем современных государств. – М.: Изд-во «МГИМО-Университет», 2007. – 272 с.
23. Попов Ф. А. География сецессионизма в современном мире / Ф. Попов. — М.: Новый Хронограф, 2012.
24. Стафійчук В. І. Політико-географічний аналіз стратегій розвитку України та Росії / В. І. Стафійчук // Географія та туризм: Наук. збірник – 2012. – Вип. 22 – с. 211-218.
25. Стафійчук В. І. Географія політичних конфліктів у сучасному світі / В. І. Стафійчук // Четверті Сумські наукові географічні читання: Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 11-13 жовтня 2019 р.) [Електронний ресурс] / Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства: [упорядник Корнус А. О.]. Елект. текст. дані. – Суми, 2019. – с. 96-104.
26. Фукуяма Ф. Идентичность: спрос на достоинство и политика обид / Ф. Фукуяма – М., 2018.
27. Шарма Р. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива» / Пер. з англ. А. Іщенко / Р. Шарма – К.: Наш формат, 2018 – 296 с.
28. Війни з 1900 року [електронний ресурс] – режим доступу: http://www.war-memorial.net/wars_all.asp?q=3
29. Возняк Т. Геополітичні контексти війни в Україні [електронний ресурс] – режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/Geopolitychni%20konteksty%20vijny%20v%20ukrajini/geopolityka_zmist.htm
30. Звіти Світового банку про світовий розвиток [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.worldbank.org>.
31. Oxfam annual report 2017 [електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.oxfamamerica.org/static/media/files/2017-Oxfam-America-Annual-Report-web.pdf>
32. Poppyfield [електронний ресурс] – режим доступу: <http://poppyfield.org/>
33. Довідники та звіти міжнародних, наукових та громадських організацій і установ щодо індикаторів розвитку суспільства.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомлення студентів з передумовами і станом нерівності у різних сферах життєдіяльності на глобальному та державному рівнях, головними гіпотезами й теоріями її походження та значенням для розгортання конфліктів; теоретичними основами геоконфліктології та формування знань про передумови, учасників, перебіг, наслідки і перспективи конфліктів в Україні, Європі, Азії, Африці, Америці, Океанії. Сформувати у студентів потребу глибинного осмислення суті й шляхів подолання нерівності у різних сферах та вирішення окремих конфліктів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисципліни «Геоглобалістика» та «Еволюція географічної думки та географія постмодерну».
2. Вміти оцінювати і аналізувати причини, перебіг і наслідки суспільно-географічних процесів.
3. Володіти навичками аналізу, синтезу, моделювання ситуації, прогнозування, порівняння.

3. Анотація навчальної дисципліни: дана навчальна дисципліна присвячена вивченню теоретичних і методологічних засад географії нерівності та геоконфліктології як напрямку суспільної географії. Розкривається сутність гіпотез (географічної, культурної, невігластва, інституційної тощо), що пояснюють нерівність, конфліктологічної та функціоналістської парадигм; поняття, чинники та шляхи врегулювання різних типів конфліктів. Розглядається загальна географія нерівності та конфліктів у сучасному світі. Деталізуються передумови, учасники, перебіг, наслідки та шляхи врегулювання сучасних конфліктів в Україні, Європі, Азії, Африці, Америці, Океанії. Висвітлюються проблеми глобальної безпеки, пошук шляхів подолання нерівності та мирного врегулювання конфліктів, у т.ч. в і довкола України.

4. Завдання (навчальні цілі) – закріпити понятійно-термінологічний апарат географії нерівності та геоконфліктології, методику дослідження конфліктів; систематизувати історичні, цивілізаційні, етнічні, релігійні, економічні, ресурсні, політичні передумови нерівності та виникнення конфліктів; подати детальну просторову картину нерівності та конфліктів різних типів у сучасному світі; дати розгорнуту інформацію про етапи розгортання та сучасний перебіг показових внутрішньополітичних та міжнародних конфліктів, їх подальші перспективи. Студент повинен не лише вільно орієнтуватися в географії сучасних конфліктів та проблемах нерівності, а й критично їх оцінювати та пропонувати можливі варіанти вирішення.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Передумови та історію становлення географії нерівності й геоконфліктології, понятійно-термінологічний апарат та методи дослідження нерівності і конфліктів	лекція, семінарське заняття	бліц опитування, виступ на семінарі, модульні	до 5%
1.2.	Сутність конфліктологічної та функціоналістської парадигм для вивчення нерівності і конфліктності сучасного світу	лекція, семінарське заняття	контрольні роботи, екзамен	до 5%
1.3	Сутність наукових теорій та гіпотез, що пояснюють нерівність	лекція, семінарське		до 5%

		<i>заняття</i>		
1.4	Поняття, чинники і шляхи врегулювання конфліктів, підходи до їх типології; шляхи подолання нерівності	<i>лекція, семінарське заняття</i>		до 5%
1.5	Загальну географію нерівності та конфліктів у сучасному світі	<i>лекція, семінарське заняття</i>		до 5%
1.6	Передумови, етапи перебігу, учасників і агентів впливу та їх мотиви, матеріальні та людські втрати, шляхи та перспективи врегулювання конфліктів у макро-регіонах світу	<i>лекція, семінарське заняття</i>		до 5%
1.7	Передумови, етапи перебігу, учасників і агентів впливу та їх мотиви, матеріальні та людські втрати, шляхи та перспективи врегулювання конфліктів в Україні	<i>лекція, семінарське заняття</i>		до 5%
2.1	Вільно визначати головні чинники появи диспропорцій та основних конфліктів у світі та в Україні	<i>семінарське заняття</i>	<i>виступ на семінарі, модульна контрольна робота, аналітична записка, бесіда, дискусія, екзамен</i>	до 5%
2.2	Прослідковувати зв'язки між сучасними політико-географічними, етнорелігійними, економічними та екологічними проблемами держав і їх історичним минулим	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
2.3	Проводити типологію і класифікацію конфліктів за різними основами	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
2.4	Застосовувати різноманітні методи і джерела для отримання достовірної інформації про визначальні внутрішньополітичні та міжнародні конфлікти і причини нерівності	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
2.5	Аналізувати наукову і статистичну базу та ЗМІ для пошуку варіантів вирішення окремих конфліктів і подолання нерівності; виокремлювати найбільш раціональні та дієві з них	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
2.6	Прогнозувати розвиток геоконфліктних ситуацій у майбутньому на основі реальних фактів	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
2.7	Здійснювати оцінку рівня безпеки в окремих державах та регіонах	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
2.8	Чітко ідентифікувати і досліджувати всі складові окремо взятого конфлікту	<i>семінарське заняття</i>		до 5%
3.1	Участь в обговореннях конкретних прикладів нерівності та конфліктів, груповий пошук їх вирішення	<i>лекція, семінарське заняття, бесіда, дискусія, презентація</i>	<i>участь в дискусіях та бесідах, презентація</i>	до 5%
3.2	Пропонувати і обґрунтовувати власні	<i>семінарське</i>		до 5%

	шляхи вирішення подолання нерівності та конфліктів в Україні та світі	<i>заняття, дискусія</i>		
3.3	Презентація результатів індивідуального наукового дослідження конкретного конфлікту або зрізу нерівності	<i>лекція, семінарське заняття, презентація, дискусія</i>		до 5%
4.1	Приймати і обґрунтовувати варіанти подолання нерівності у світі та вирішення конкретних внутрішньо- та зовнішньополітичних конфліктів	<i>семінарське заняття, аналітична доповідь, презентація</i>	<i>презентація, дискусія, аналітична записка, екзамен</i>	до 10%
4.2	Демонструвати розуміння особистої відповідальності за надані рекомендації щодо шляхів подолання нерівності та врегулювання внутрішньо- та зовнішньополітичних конфліктів	<i>семінарське заняття, презентація, дискусія, аналітична доповідь</i>		
4.3	Демонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та управлінські рішення, які можуть вплинути на міжнародну безпеку і внутрішню стабільність України при розробці комплексу заходів протидії сепаратизму та вирішенні конкретних конфліктів	<i>семінарське заняття, аналітична доповідь</i>		

Примітка: 1% = 1 балу

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)																					
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	
1.Застосовувати знання з геоглобалістики та географічного країнознавства, розуміння основних глобальних просторово-часових трансформацій та закономірностей функціонування світосистеми	+	+	+																			
3.Застосовувати у практичній діяльності знання щодо природного, соціо-демографічного, геополітичного та гео економічного, етнокультурного та технологічно-інформаційного різноманіття географічного простору, масштабності вияву глобальних трансформацій світосистеми, дискретності та континуальності географічних мереж.															+				+			
4.Застосовувати у практичній діяльності знання основних геопросторових особливостей та глобальних рис діяльності людини, їх географічної індикації, принципів та основних індикаторів сталого розвитку, глобальних, регіональних та місцевих ризиків, нерівності та геоконфліктології					+					+												
6.Застосовувати у вирішенні професійних завдань знання глобальних демографічних, антропогенних, гео економічних та геополітичних трансформацій світосистеми й особливостей їх прояву у країнах та регіонах світу						+	+		+													
10.Застосовувати у професійній діяльності базові знання загальних та спеціалізованих національних, зарубіжних та міжнародних географічних знакових систем, стандартів географічних назв, інфраструктури геопросторових даних																		+				
13.Застосовувати спілкування рідною та іноземною мовами як усно, так і письмово																+						

14.Виявляти, оцінювати та виконувати обробку просторово-часової інформації, ознак глобальних трансформацій світосистеми, використовуючи стандартні методи польових та камеральних географічних досліджень регіонів, країн світу та світосистеми методами суспільної географії, географічно-країнознавчих та глобальних досліджень				+				+			+		+							
19.Демонструвати здатність вчитися і бути сучасно навченим, виконувати пошук та опрацювання різних джерел географічної та міждисциплінарної інформації, поєднувати критичність та самокритичність, демонструвати прихильність безпеці											+		+			+			+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами роботи на семінарах, написання 2 підсумкових контрольних робіт, бліц опитувань, тестів, аналітичної записки та презентації на задану тематику.

- семестрове оцінювання:

1. Робота на семінарах (РН 1.1-4.3) – 15 балів / 10 балів
2. Модульні контрольні роботи (тест + відкриті запитання) (РН 1.1.-2.8) – 20 балів / 12 балів
3. Презентація (РН 2.1-4.3) – 10 балів / 6 балів
4. Аналітична записка (РН 2.1-2.8, 4.1-4.3) – 5 балів / 3 балів
5. Бліц-опитування (РН 1.1.-1.7) – 10 балів / 5 балів

- **підсумкове оцінювання** у формі екзамену. Екзамен проводиться в письмовій формі у вигляді відкритих запитань і тестових завдань.

Максимальна кількість балів на екзамені – **40 балів**, **мінімальна** кількість балів, які додаються до семестрових – **24 бали** (60% від максимальних балів, що відводяться на екзамен). У випадку коли студент на екзамені набрав менше вказаної кількості балів вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), в екзаменаційній відомості у колонці “бали за екзамен” ставиться “0”, а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

Студенти, які набрали впродовж семестру меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 20 балів, до складання екзамену не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до екзамену – 36 балів.

	Семестрова кількість балів	Екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів роботи, включаючи і самостійну роботу.

У курсі передбачено дві змістовних частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять, передбачені індивідуальні завдання з проблематики дисципліни. Завершується дисципліна складанням екзамену.

Упродовж семестру після завершення відповідних тем (див. тематичний план дисципліни) проводяться підсумкові контрольні роботи (перша включає теми 1-4, друга – 5-8). Підсумкові контрольні роботи проводяться у формі тестів та відкритих запитань і покликані виявити знання і навички отримані при опануванні відповідних тем.

На лекціях та семінарських заняттях для виявлення рівня засвоєння відповідних знань впродовж семестру проводять бліц опитування, які у підсумку формують до 10% оцінки.

Семінарські заняття проходять згідно робочої навчальної програми за передбаченим розкладом. Робота на семінарі оцінюється день в день. Відпрацювання пропущених семінарів не передбачається.

Робота під час семінару також включає:

- участь в обговореннях актуальних теоретичних і прикладних проблем географії нерівності та геоконфліктології та подання аналітичних записок (до 5 балів сумарно; за розкладом семінарських занять; записки подаються і оцінюються день в день);

- презентацію результатів індивідуального наукового дослідження конкретного прикладу нерівності або конфлікту (передумови, учасники, перебіг, наслідки, перспективи), яка оцінюється у макс. 10 балів; презентації відбуваються за розкладом семінарських занять, починаючи з 15 квітня (тематика і графік презентацій узгоджується попередньо). Оцінювання презентації відбувається за такими критеріями:
  - змістовна частина і розкриття теми – до 5 балів;
  - мультимедійна складова і подача результатів дослідження – до 3 балів;
  - відповіді на запитання – до 2 балів.

Умови проведення екзамену подані вище.

7.3.Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
<i>Частина 1. Теоретичні засади геоконфліктології та географія конфліктів у Європі</i>				
1	Вступ. Тема 1. <i>Нерівність як причина конфліктності у сучасному світі</i>	2		12
2	Тема 2. <i>Геоконфліктологія – новий напрямок суспільно-географічної науки</i>	2		10
3	Тема 3. <i>Загальна географія нерівності та конфліктів у сучасному світі</i>	4	2	12
4	Тема 4. <i>Географія нерівності та конфліктів у Європі</i>	6	10	32
5	Контрольна робота №1		1	
<i>Частина 2. Географія та суть конфліктів у сучасному світі</i>				
6	Тема 5. <i>Географія нерівності та конфліктів у Азії та Океанії</i>	4	6	20
7	Тема 6. <i>Географія нерівності та конфліктів у Африці</i>	4	2	12
8	Тема 7. <i>Географія нерівності та конфліктів у Америці</i>	4	2	12
9	Тема 8. <i>Географія нерівності та конфлікти в Україні</i>	2	4	12
10	Контрольна робота №2		1	
	ВСЬОГО	28	28	122

Примітка: слід зазначити теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

Лекцій – **28 год.**

Семінарські заняття – **28 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **122 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Acemoglu D., Robinson J. A. Why nations fail. The origins of power, prosperity and poverty / D. Acemoglu, J. A. Robinson – New York: Crown Business, 2012; (Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають / Пер. з англ. О. Дем'янчука / Д. Аджемоглу, Дж. Робінсон – 2-ге вид., випр. – К.: Наш формат, 2017. – 440 с.)
2. Dunnigan J. F., Bay A. A quick and dirty guide to war: ... / J. F. Dunnigan, A. Bay – Paladin Press, 2008; (Данниген Ф.Дж., Бэй О. Самые горячие точки XXI века. Как будут развиваться события / Джеймс Ф. Данниген, Остин Бэй / Перевод с англ. А.Колина – М.: Эксмо, 2014. – 832 с.)
3. Sharma R. The Rise and Fall of Nations Forces of Change in the Post-Crisis World / R. Sharma – NY, London: W. W. Norton & Company, 2016 – 408 p.
4. Конфліктологія: навч. посібник / Л.М. Герасіна, М.П. Требін, В.Д.Воднік та ін.. – Харків, Право, 2012. – 128 с.
5. Проблемы геоконфликтологии / Под ред. Н.С.Мироненко. В 2-х т. – М.: Пресс-Соло, 2004.
6. Стафійчук В.І. Політична географія світу: Навч. посібник / В.І.Стафійчук – Херсон: ОЛДІ-Плюс, 2016.
7. Conflict Barometer [електронний ресурс] – режим доступу: <https://hiik.de/conflict-barometer/current-version/?lang=en>
8. Global Terrorism Index 2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf>

Додаткові:

9. Авксентьев В. А. Этнические конфликты: история и типология / В. А. Авксентьев // Социологические исследования. 1996. – № 12. – С. 43-49.
10. Аклаев А.Р. Этнополитическая конфликтология: Анализ и менеджмент: Учебное пособие / А.Р.Аклаев – М.: Дело, 2005.
11. Баранов А. В. Сепаратизм в современном мире: Политико-территориальный аспект / А. Баранов // Человек. Сообщество. Управление. – 2005. – № 3. – 107-124.
12. Бжезинский З. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство / Пер. с англ. / Збигнев Бжезинский – М.: Междунар. отношения, 2004.
13. Бюкенен А. Сецессия. Право на отделение, права человека и территориальная целостность государства / А.Бюкенен – М.: Издательство «Рудомино», 2001.
14. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: Монографія. Кол. авт.; за ред. Б.П.Яценка, В.К.Кіптенко, В.В.Смаль – К.: ВПЦ «Київський університет», 2012.
15. Глобальні зміни свсту – 2025. Доповідь Національної розвідувальної ради США. / Переклад з англ.. М.Комарницького, Л.Креховецької, Г.Лелів, І.Нетреби, Х.Тимочко. – Львів: Літопис, 2010.
16. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика України: Навч. посібн. / М.С. Дністрянський – Тернопіль: Навчальна книга – Бодан, 2010.
17. Касьянова М. М. Этнічні конфлікти в Європі: виклики європейській ідентичності / М. М. Касьянова, І. Данченко // Історичні і політологічні дослідження. – 2011. – № 1-2 (47-48). – С. 320-324.
18. Мельничук А., Стафійчук В. Україна в багатополлярному глобальному політичному просторі / А.Мельничук, В.Стафійчук // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність [зб. наукових праць] - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2011. – Вип.15(27) – с.201-208
19. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ / Пер. з англ. О. Гординчук / Д. Муазі – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2018 – 184 с.

20. Наїм М. Занепад влади: ... / Пер. з англ. О. Дем'янчук / М. Наїм – К.: Форс Україна, 2017 – 448 с.
21. Перепелиця Г. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи / Г. Перепелиця – К., 2003.
22. Политический атлас современности: Опыт многомерного статистического анализа политической систем современных государств. – М.: Изд-во «МГИМО-Университет», 2007. – 272 с.
23. Попов Ф. А. География сецессионизма в современном мире / Ф. Попов. — М.: Новый Хронограф, 2012.
24. Стафійчук В. І. Політико-географічний аналіз стратегій розвитку України та Росії / В. І. Стафійчук // Географія та туризм: Наук. збірник – 2012. – Вип. 22 – с. 211-218.
25. Стафійчук В. І. Географія політичних конфліктів у сучасному світі / В. І. Стафійчук // Четверті Сумські наукові географічні читання: Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 11-13 жовтня 2019 р.) [Електронний ресурс] / Сумський ДПУ ім. А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства: [упорядник Корнус А. О.]. Елект. текст. дані. – Суми, 2019. – с. 96-104.
26. Фукуяма Ф. Идентичность: спрос на достоинство и политика обид / Ф. Фукуяма – М., 2018.
27. Шарма Р. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива» / Пер. з англ. А. Іщенко / Р. Шарма – К.: Наш формат, 2018 – 296 с.
28. Війни з 1900 року [електронний ресурс] – режим доступу: http://www.war-memorial.net/wars_all.asp?q=3
29. Возняк Т. Геополітичні контексти війни в Україні [електронний ресурс] – режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/Geopolitychni%20konteksty%20vijny%20v%20ukrajini/geopolityka_zmist.htm
30. Звіти Світового банку про світовий розвиток [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.worldbank.org>.
31. Oxfam annual report 2017 [електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.oxfamamerica.org/static/media/files/2017-Oxfam-America-Annual-Report-web.pdf>
32. Poppyfield [електронний ресурс] – режим доступу: <http://poppyfield.org/>
33. Довідники та звіти міжнародних, наукових та громадських організацій і установ щодо індикаторів розвитку суспільства.